

KRYTERIA OCEN Z JĘZYKA POLSKIEGO W KLASIE VI
z podziałem na obszary
do programu *Odkrywamy na nowo*
Język polski program nauczania w szkole podstawowej klasy 4 - 6

opracowane na podstawie Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych

obejmują trzy obszary:

I - Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.

Uczeń rozwija sprawność uważnego słuchania, czytania głośnego i cichego oraz umiejętność rozumienia znaczeń dosłownych i prostych znaczeń przenośnych; zdobywa świadomość języka jako wartościowego i wielofunkcyjnego narzędzia komunikacji, rozwija umiejętność poszukiwania interesujących go wiadomości, a także ich porządkowania oraz poznawania dzieł sztuki; uczy się rozpoznawać różne teksty kultury, w tym użytkowe, oraz stosować odpowiednie sposoby ich odbioru.

II - Analiza i interpretacja tekstów kultury.

Uczeń poznaje teksty kultury odpowiednie dla stopnia rozwoju emocjonalnego i intelektualnego; rozpoznaje ich konwencje gatunkowe; uczy się je odbierać świadomie i refleksyjnie; kształtuje świadomość istnienia w tekście znaczeń ukrytych; rozwija zainteresowania różnymi dziedzinami kultury; poznaje specyfikę literackich i pozaliterackich sposobów wypowiedzi artystycznej; w kontakcie z dziełami kultury kształtuje hierarchię wartości, swoją wrażliwość, gust estetyczny, poczucie własnej tożsamości i postawę patriotyczną.

III - Tworzenie wypowiedzi.

Uczeń rozwija umiejętność wypowiadania się w mowie i w piśmie na tematy poruszane na zajęciach, związane z poznawanymi tekstami kultury i własnymi zainteresowaniami; dba o poprawność wypowiedzi własnych, a ich formę kształtuje odpowiednio do celu wypowiedzi; wykorzystując posiadane umiejętności, rozwija swoją wiedzę o języku.

Ocena:	Wymagania:
Celująca	pełne opanowanie materiału objętego programem nauczania w klasie VI zgodne z zapisem w podstawie programowej, umiejętne łączenie wiedzy z różnych dyscyplin w spójną całość samodzielne i nietypowe rozwiązywanie ćwiczeń i problemów o dużym stopniu trudności, czytanie i analizowanie w sposób wnikliwy i pogłębiony tekstów kultury, przewidzianych w programie nauczania, posługiwanie się terminologią naukową, stosowanie poprawnego i różnorodnego słownictwa zarówno w mowie, jak i w piśmie, aktywne uczestnictwo w lekcjach i zajęciach pozalekcyjnych, udział w konkursach tematycznie i artystycznie związanych z językiem polskim, tworzenie wypowiedzi pisemnych zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, poprawnymi pod względem: kompozycji, spójności wypowiedzi, języka, ortografii i interpunkcji, samodzielne i dojrzałe formułowanie sądów na różne tematy,

	<p>starannie i poprawne wykonanie prac domowych i zadań, umiejętność współpracy w zespole, wykorzystanie wiedzy, umiejętności i zdolności w sposób kreatywny w odbiorze i analizie tekstów oraz tworzeniu wypowiedzi własnych.</p>
Bardzo dobra	<p>pełne opanowanie materiału objętego programem nauczania w klasie VI zgodne z zapisem w podstawie programowej, samodzielne rozwiązywanie ćwiczeń i problemów o dużym stopniu trudności, czytanie i analizowanie tekstów kultury, przewidzianych w programie nauczania, podejmowanie prób własnej interpretacji stosowanie poprawnego i różnorodnego słownictwa zarówno w mowie, jak i w piśmie, aktywne uczestnictwo w lekcjach i zajęciach pozalekcyjnych, udział w konkursach tematycznie i artystycznie związanych z językiem polskim, tworzenie wypowiedzi pisemnych w większości zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, poprawnymi pod względem: kompozycji, spójności wypowiedzi, języka, ortografii i interpunkcji, aktywne uczestnictwo w lekcjach staranne i poprawne wykonanie prac domowych sporadyczne zadań dodatkowych, umiejętność współpracy w zespole,</p>
Dobra	<p>wystarczające opanowanie materiału objętego programem nauczania w klasie VI zgodne z zapisem w podstawie programowej, samodzielne rozwiązywanie ćwiczeń i problemów o niewielkim lub średnim stopniu trudności, czytanie i analizowanie tekstów kultury, przewidzianych w programie nauczania wraz z samodzielnym odnalezieniem informacji stosowanie poprawnego słownictwa zarówno w mowie, jak i w piśmie, czynne uczestnictwo w lekcjach sporadycznie w zajęciach pozalekcyjnych, tworzenie wypowiedzi pisemnych z niewielkimi błędami w obrębie wyznaczników gatunkowych, poprawnymi lub z niewielkimi błędami pod względem: kompozycji, spójności wypowiedzi, języka, ortografii i interpunkcji, staranne i poprawne wykonanie prac domowych sporadyczne zadań dodatkowych,</p>
Dostateczna	<p>opanowanie wiadomości i umiejętności w podstawowym zakresie ujętych w programie nauczania w klasie VI zgodne z zapisem w podstawie programowej, poprawne rozwiązywanie ćwiczeń i problemów o niewielkim lub średnim stopniu trudności, czytanie i analizowanie tekstów kultury, przewidzianych w programie nauczania przy pomocy nauczyciela odnajdywanie podstawowych pojęć w sytuacjach typowych i często</p>

	<p>powtarzających się, stosowanie języka zbliżonego do potocznego zarówno w mowie, jak i piśmie tworzenie wypowiedzi pisemnych z błędami w obrębie wyznaczników gatunkowych, a także pod względem: kompozycji, spójności wypowiedzi, języka, ortografii i interpunkcji, wypowiedzi krótkie, ale na ogół uporządkowane, rzadka aktywność podczas lekcji, wykonanie obowiązkowych prac domowych, ale z błędami</p>
Dopuszczająca	<p>niepełna znajomość podstawowego materiału programowego przewidzianego do realizacji w klasie VI, wiadomości luźno powiązane, rozumienie podstawowych pojęć, zadania, nawet bardzo łatwe, wykonywane jedynie przy pomocy nauczyciela, stosowanie typowych często powtarzanych wiadomości i umiejętności czytanie niezbyt płynnie, z niewłaściwym akcentem, problemy z czytaniem tekstów kultury, ale przy pomocy nauczyciela podejmowane próby odbioru, w wypowiedziach ustnych i pisemnych liczne błędy utrudniające komunikację, ubogie słownictwo i trudności z formułowaniem nawet prostych zdań, brak aktywności na lekcjach, ale jest wykazywana chęć do pracy przy pomocy nauczyciela i dodatkowych poleceń, praca niesystematyczna, wymagająca stałej zachęty do dalszych działań brak samodzielnie wykonanej pracy domowej, ale podejmowane są próby.</p>
Niedostateczna	<p>niespełnienie wymagań na ocenę dopuszczającą, wynikające z braku opanowania nawet podstawowych wiadomości przewidzianych w programie nauczania dla klasy VI bardzo duże braki w wiedzy i i umiejętnościach, kłopoty z techniką czytania, brak umiejętności odnalezienia w tekście informacji podanych wprost, nie rozumienie dosłownego znaczenia wielu wyrazów w tekstach dostosowanych do poziomu edukacyjnego, brak zrozumienia dla poleceń nauczyciela, niechęć do nauki, zaniedbanie w wykonywaniu prac domowych, brak zaangażowania w pracę grupy.</p>

Celem nauczania języka polskiego, w klasie IV – VI jest doskonalenie umiejętności mówienia, słuchania, czytania, pisania, samodzielnego uczenia się poprzez korzystanie z informacji, posługiwania się podstawowymi pojęciami z zakresu literatury, kultury, sztuki, nauki o języku. Ma to na celu pobudzanie młodego człowieka do rozwijania pasji poznawczej, dzięki której uczeń rozwija umiejętność efektywnego uczenia się oraz twórczego rozwiązywania problemów. Nauczanie języka polskiego pozwala poznać uczniowi pozytywne wzorce zachowań, które wpływają na ukształtowanie się postawy

ucznia społecznie akceptowanej. Zachęca ucznia do zainteresowania się światem kultury i uczy istnienia w nim.

Załącznik nr 1
ZAKRES TREŚCI PROGRAMOWYCH DLA KLASY VI
z podziałem na obszary
do programu *Odkrywamy na nowo*
Język polski program nauczania w szkole podstawowej klasy 4- 6

opracowane na podstawie Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych

I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji:

UMIEJĘTNOŚCI	KLASA VI
Czytanie i słuchanie	Uczeń samodzielnie identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi; sprawnie określa temat tekstu i jego główną myśl, także w trudniejszych przykładach. Wskazuje autora, narratora, słuchacza, czytelnika.
	Uczeń określa bezpośrednio wyrażone nadawcy komunikatu, a także intencje wyrażone pośrednio oraz wyciąga wnioski wynikające z przesłanek zawartych w tekście - rozpoznaje prawdę lub fałsz.
	Uczeń samodzielnie potrafi oddzielać informacje ważne od informacji drugorzędnych, także w bardziej rozbudowanych przykładach.
	Uczeń bezbłędnie rozumie dosłowne i przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi oraz rozumie zależności pomiędzy przenośnym znaczeniem a intencją nadawcy wypowiedzi.
	Uczeń wskazuje części składowe wypowiedzi (tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie, akapity) oraz dostrzega i wyjaśnia relacje między nimi. Interpretuje tytuł.
	Uczeń samodzielnie odróżnia tekst literacki od tekstu użytkowego; potrafi rozpoznać cechy takich form gatunkowych jak: zaproszenie, życzenia, gratulacje, ogłoszenie, zawiadomienie, instrukcja, przepis. Wskazuje w tekście reklamowym informacje podane wprost i ukryte, rozumie, określa cel reklamy – wskazuje funkcję perswazyjną .
	Uczeń bezbłędnie czyta teksty głośno oraz cicho.
	Świadomie różnicuje sposób artykulacji w

	<p>zależności od intencji. Wyjaśnia rolę znaków interpunkcyjnych, akapitów, marginesów w tekście pisanym prozą, a także funkcje wersów, zwrotek, rymu w tekście poetyckim.</p>
	<p>Uczeń bezbłędnie i samodzielnie rozpoznaje znaczenie niewerbalnych środków komunikowania się.</p>
Samokształcenie i docieranie do informacji	<p>Uczeń samodzielnie wyszukuje informacje w encyklopedii, leksykonie, słowniku ortograficznym, małym lub podręcznym słowniku języka polskiego, słowniku wyrazów bliskoznacznych, słowniku poprawnej polszczyzny, frazeologicznym, Internecie. Samodzielnie lub z pomocą nauczyciela posługuje się słownikiem terminów literackich. Stara się ocenić wiarygodność źródeł.</p>

II. Analiza i interpretacja tekstów kultury

UMIEJĘTNOŚCI	
Analiza tekstu	Uczeń bezbłędnie odróżnia fikcję artystyczną od rzeczywistości w różnych utworach literackich. Odnosi fikcyjne wydarzenia, miejsca, postaci do rzeczywistych
	Uczeń rozpoznaje elementy realistyczne i fantastyczne w baśni, legendzie, micie, bajce, opowiadaniu i powieści. Potrafi przedstawić ich funkcję w utworze.
	Uczeń rozumie zależność pomiędzy środkami stylistycznymi zastosowanymi w utworze a jego treścią. Uzasadnia swoje zdanie odwołując się do tekstu.
	Uczeń jest świadomy różnicy pomiędzy osobą mówiącą w utworze literackim a jego autorem. Potrafi samodzielnie scharakteryzować osobę mówiącą na podstawie jej wypowiedzi.
	Uczeń bezbłędnie potrafi rozpoznać wers, zwrotek, rym, rytm. Potrafi omówić funkcje powyższych elementów. Odróżnia wiersz biały od wiersza rymowanego.
	Uczeń wskazuje w utworze wydarzenia, które tworzą wątki główne i poboczne. Omawia związki między częściami dłuższego tekstu pisanego prozą.
	Uczeń potrafi nazwać elementy świata przedstawionego w utworze pisanym prozą

	<p>(przede wszystkim w baśni, legendzie, micie, bajce powieści i utworze dramatycznym.).</p>
	<p>Uczeń rozpoznaje baśń, legendę, mit, bajkę, komiks, powieść, fraszkę. Wskazuje i omawia elementy charakterystyczne dla tych gatunków.</p>
	<p>Uczeń wskazuje i omawia elementy dzieła filmowego oraz telewizyjnego. Charakteryzuje różne typy filmu (dokumentalny, fabularny), program informacyjny, edukacyjny, rozrywkowy. Wyodrębnia i omawia elementy składające się na widowisko teatralne: gra aktorska, reżyseria, dekoracja, charakteryzacja, kostiumy, rekwizyty.</p>
<p>Wstępne rozpoznanie, interpretacja, wartości i wartościowanie</p>	<p>Uczeń precyzyjnie nazywa swoje reakcje czytelnicze (wrażenia, emocje) i wskazuje te elementy świata przedstawionego, które je wzbudzają. Porównuje sytuację bohaterów z własnymi doświadczeniami, wyciąga wnioski.</p>
	<p>Samodzielnie charakteryzuje i ocenia bohaterów, także niejednoznacznych, uzasadniając swój stosunek do nich. Wskazuje reprezentowane przez nich wartości. Odnosi przeżycia bohaterów do własnych.</p>
	<p>Uczeń omawia zauważone w różnych tekstach kultury wartości pozytywne i ich przeciwieństwa, oraz zależności między nimi. Powołuje się na własne przykłady, szuka analogii w innych tekstach.</p>
	<p>Uczeń odbiera utwór na poziomie dosłownym i przenośnym, omawia związki pomiędzy nimi. Wyczerpująco objaśnia morał bajki i przesłanie baśni, powołując się na odpowiednie fragmenty tekstu.</p>

III. Tworzenie wypowiedzi

UMIEJĘTNOŚCI	
Mówienie i pisanie	Uczeń tworzy krótsze i dłuższe, wyczerpujące i dobrze skomponowane wypowiedzi ustne i pisemne na tematy poruszane na zajęciach.
	Uczeń sprawnie dostosowuje sposób wyrażania się do oficjalnej i nieoficjalnej sytuacji komunikacyjnej w zależności od zamierzonego celu: prośba, pytanie, wyjaśnienie, odmowa, zaproszenie, ocena, opinia, podziękowanie, przemówienie.
	Uczeń biegle formułuje pytania, dążąc do uzyskania jak najpełniejszych informacji.
	Uczeń w sposób świadomy i swobodny prowadzi rozmowy na tematy związane z otaczającą go rzeczywistością i poznanymi tekstami kultury. Odpowiednio posługuje się mimiką, gestykulacją, postawą ciała, aby skupić uwagę rozmówcy na swojej wypowiedzi. Przestrzega zasad kulturalnej rozmowy.
	Uczeń świadomie i samodzielnie w sposób bezpośredni i pośredni wyraża intencje w swoich wypowiedziach. Formułuje wypowiedź na temat intencji zawartych w tekstach literackich oraz wypowiedzi innych rozmówców.
	Uczeń nazywa uczucia. Opisuje własne przeżycia i przeżycia bohatera literackiego.
	Uczeń samodzielnie opisuje postać, przedmiot, zwierzę, miejsce, krajobraz, używając poprawnych form gramatycznych odmiennych części mowy. W opisie stosuje słownictwo nacechowane emocjonalnie, porównania, epitety.
	Uczeń samodzielnie przedstawia przebieg zdarzeń w utworze w sposób chronologiczny (bardziej skomplikowana fabuła).
	Uczeń samodzielnie formułuje wypowiedź ustną z właściwą intonacją, akcentem wyrazowym. Wprowadza pauzę. Moduluje swój głos w sposób świadomy, by podkreślić sens swojej wypowiedzi.
	Uczeń samodzielnie przygotowuje recytację tekstu poetyckiego i prozatorskiego. Recytuje z uwzględnieniem znaków interpunkcyjnych, świadomie dobierając tempo i intonację, które podkreślą przekaz utworu.

	<p>Uczeń tworzy wyczerpujące, ciekawe wypowiedzi pisemne (notatka, zaproszenie, list prywatny i oficjalny, opis, opowiadanie, opowiadanie z dialogiem, pamiętnik, ogłoszenie, dziennik z perspektywy własnej i bohatera literackiego, sprawozdanie). Sprawnie stosuje odpowiadającą wymogom formy kompozycję i układ graficzny. wykorzystując znajomość ortografii i interpunkcji.</p>
--	--

Świadomość językowa w odbiorze i tworzeniu wypowiedzi.

UMIEJĘTNOŚCI	KLASA VI
FONETYKA	<p>Uczeń zna alfabet i potrafi samodzielnie wykorzystać jego znajomość podczas korzystania ze słownika czy encyklopedii, małego lub podręcznego słownika języka polskiego, słownika wyrazów bliskoznacznych.</p>
	<p>Uczeń rozróżnia głoski od liter. Dzieli bezbłędnie wyrazy na sylaby.</p>
	<p>Rozumie funkcję zmiękczającą i sylabotwórczą litery "i". Uczeń omawia różnice pomiędzy wymową a pisownią głosek nosowych, dźwięcznych i bezdźwięcznych.</p>
ORTOGRAFIA	<p>Uczeń pisze poprawnie spółgłoski twarde i miękkie, samogłoski ustne i nosowe, spółgłoski dźwięczne i bezdźwięczne wykorzystując przy tym wiedzę o różnicach w wymowie i pisowni wyżej wymienionych spółgłosek.</p>
	<p>Uczeń zapisuje bezbłędnie wyrazy z ch i rz wykorzystując zasadę ich pisowni po spółgłoskach. W razie wątpliwości sprawdza pisownię w słowniku ortograficznym.</p>
	<p>Uczeń pisze bezbłędnie wyrazy wielką i małą literą wykorzystując wiedzę o częściach mowy. Uczeń pisze poprawnie zakończenia bezokoliczników i formy czasowników w trybie przypuszczającym. Uczeń pisze poprawnie wyraz nie z różnymi</p>

	<p>częściami mowy oraz poprawnie zapisuje wyrażenia przyimkowe.</p> <p>Uczeń poprawnie zapisuje przymiotniki i przysłówki w stopniu równym, wyższym i najwyższym.</p>
SŁOWOTWÓRSTWO	Uczeń samodzielnie i bezbłędnie tworzy rodzinę wyrazów i wskazuje wyrazy pokrewne.
	Uczeń bezbłędnie rozróżnia wyrazy pokrewne od synonimów.
	Uczeń bezbłędnie wykorzystuje formanty do tworzenia wyrazów pochodnych.
FLEKSJA	Uczeń rozpoznaje rzeczownik, czasownik, przymiotnik, przysówek, liczebnik, przyimek, spójnik. Wykorzystuje tę wiedzę do analizy tekstów kultury oraz tworzenia własnej wypowiedzi ustnej i pisemnej.
	Uczeń rozpoznaje rzeczownik, czasownik, przymiotnik, przysówek, liczebnik, przyimek, spójnik. Wykorzystuje tę wiedzę do analizy tekstów kultury oraz tworzenia własnej wypowiedzi ustnej i pisemnej.
	Uczeń świadomie stosuje następujące kategorie: osoba, liczba, rodzaj, czas i w sposób poprawny stosuje je w wypowiedzi ustnej i pisemnej. Używa czasowników zakończonych na -no i -to.
	Uczeń rozpoznaje rzeczownik, czasownik, przymiotnik, przysówek, liczebnik, przyimek, spójnik. Wykorzystuje tę wiedzę do analizy tekstów kultury oraz tworzenia własnej wypowiedzi ustnej i pisemnej.
	Uczeń określa formy gramatyczne rzeczownika: przypadek, liczba, rodzaj. Bezbłędnie używa form nieregularnie odmieniających się rzeczowników.
	Uczeń bezbłędnie rozróżnia rzeczowniki własne i pospolite oraz konkretne i abstrakcyjne.
	Uczeń rozpoznaje przymiotnik, Wykorzystuje tę wiedzę do analizy tekstów kultury oraz tworzenia własnej wypowiedzi ustnej i pisemnej.
	Uczeń bezbłędnie rozpoznaje przymiotnik jako określenie rzeczownika Wykorzystuje tę wiedzę do analizy tekstów kultury oraz tworzenia własnej wypowiedzi ustnej i pisemnej.
	Uczeń rozpoznaje rzeczownik, czasownik, przymiotnik, przysówek, liczebnik, przyimek, spójnik. Wykorzystuje tę wiedzę do analizy tekstów kultury oraz tworzenia własnej

	wypowiedzi ustnej i pisemnej.
SKŁADNIA Z INTERPUNKCJĄ	Uczeń świadomie posługuje się zdaniami i równoważnikami zdań w wypowiedziach.
	Uczeń bezbłędnie rozróżnia, stosuje i przekształca zdania oznajmujące, pytające i rozkazujące oraz wykrzyknikowe, dopasowując budowę wypowiedzi do intencji.
	Uczeń tworzy wypowiedź ustną i pisemną, różnicując dobór zdań odpowiednio do formy i intencji wypowiedzi.
	Uczeń rozpoznaje orzeczenie imienne i wskazuje jego składniki (łącznik i orzecznik). Określa funkcję podmiotu w dopełniaczu, orzeczenia imiennego, wybranych typów okoliczników w zdaniu.
	Świadomie posługuje się terminami: podmiot, orzeczenie, przydawka, dopełnienie, okolicznik. Bebłędnie przedstawia na wykresie budowę zdania pojedynczego - także trudniejsze przykłady. Przedstawia graficznie budowę zdania złożonego
	Określa formy gramatyczne części mowy pełniących funkcję określeń w zdaniu.
	Uczeń łączy współrzędne związki wyrazowe w zdaniu za pomocą spójników. Poprawnie rozdziela zdanie pojedyncze przy pomocy przecinków. Stosuje przecinek przed spójnikami. Wydziela cytaty stosując cudzysłowy. Poprawnie stosuje przecinek w zdaniu złożonym.
SŁOWNICTWO	Uczeń operuje wyrazami bliskoznacznymi i przeciwstawnymi. Wskazuje kolokwializmy i wyrazy pochodzące z języka ogólnopolskiego. Wskazuje wyrazy gwarowe i zapożyczone.
	– odróżnia wyrazy o podobnym brzmieniu, ale o innym znaczeniu; – używa w wypowiedziach słownictwa dostosowanego pod względem stylu do treści i funkcji tekstu
	Zna, rozumie i świadomie posługuje się frazeologizmami pochodzenia biblijnego oraz mitologicznego. Sprawnie włącza do wypowiedzi przysłowia i powiedzenia z różnych regionów Polski.
	Uczeń zna i stosuje odpowiednio dobrane słownictwo, zwroty i wyrażenia do opisu, opinii, wyrażania emocji i uczuć.

	Uczeń bezbłędnie posługuje się słownictwem o znaczeniu dosłownym i przerośnym w wypowiedzi ustnej i pisemnej.
--	---